

Tibro kommun

kommun@tibro.se

Rektorn vid Ransbergs skola

thord.zell@tibro.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Ransbergs skola
i Tibro kommun

Tillsyn i Ransbergs skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Tibro kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ransbergs skola besöktes av Skolinspektionen den 3 september 2012.

Fakta om skolan

Ransbergs skola ligger utanför Tibro. Många av eleverna på skolan bor i samhället Fagersanna men här går även elever från centrala Tibro.

Vid skolan finns en förskoleklass, fem klasser i årskurserna 1-5, en förberedelseklass, och fritidshem. Vid skolan finns totalt 108 elever varav 19 i förskoleklass. Det är cirka 20 personal vid skolan. I årskurs 6 fortsätter eleverna sin skolgång vid Nyboskolan. Skolan leds av en rektor som även är rektor för fritidshemmet vid skolan.

Skolan har två arbetslag F-2 utgör ett arbetslag och 3-5 samt fritidshem utgör ett. Samverkan sker mellan klasserna i de olika arbetslagen. Fritidshemmet samverkar bland annat när det gäller temaarbeten. Lärarna vid skolan är även med i olika arbetsgrupper, bland annat: läs-skriv och språkutvecklingsgrupp, matematikutvecklingsgrupp, samverkansgrupp, utvecklingsgrupp. Hösten 2011 startades en förberedelseklass på skolan som tar emot nyanlända/asylsökande elever från hela kommunen i årskurserna 1-5.

Skolans rektor har inför tillsynen redovisat sammanställningar av resultaten av de nationella ämnesproven och kunskapsresultaten avseende åren 2009-2012 för årskurs 3. För årskurs 5 redovisas sammanställningar av resultaten av de nationella ämnesproven och kunskapsresultaten avseende åren 2009-2012. (Från 1 juli 2011 finns det nationella ämnesprov och kunskapskrav i årskurs 6. Då det är få elever i varje klass ska statistiken brukas med viss försiktighet.)

Av redovisningen framgår att resultaten i de nationella ämnesproven och måluppfyllelsen varierar mellan 80 procent och 100 procent mellan åren 2009 och 2012. Måluppfyllelsen är vanligen något högre än resultaten av de nationella proven.

Av skolans sammanställning över kunskapsresultat för årskurs 5 för åren 2009-2011 framgår att de flesta elever klarade målen (95-100 procent) förutom i ämnen engelska, svenska, matematik och naturorienterandeämnen där resultaten var något lägre.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att Ransbergs skola förbättrat sitt arbete inom flera av de områden som Skolinspektionen kritiserade vid tillsynen år 2009. Bland annat har skolans systematiska kvalitetsarbete utvecklats. Dock erbjuder inte skolan eleverna studiehandledning på modersmålet, något som påtalades även 2009. Detta är särskilt allvarligt med tanke på att studiehandledning på modersmålet saknas i den kommungemensamma förberedelseklass som bedrivs vid skolan.

Trots att skolan har förbättrat arbetet på flera områden sedan föregående tillsyn når inte eleverna i tillräcklig omfattning kunskapskraven som minst ska uppnås främst i ämnena engelska, svenska, matematik och naturorienterande ämnen. Skolinspektionen bedömer att det finns utrymme för Ransbergs skola att förbättra sina kunskapsresultat men också verka för att de bedömningar som görs av elevernas kunskaper är likvärdiga och tar sin utgångspunkt i läroplanen.

När det gäller skolans arbete inom bedömningsområdet särskilt stöd är det särskilt förhållandena i den kommungemensamma förberedelseklassen som måste åtgärdas. Det är angeläget att de elever som tas emot i förberedelseklassen får en likvärdig utbildning som bygger på en kartläggning av tidigare kunskaper och utbildningsbehov. Rektor ska fatta beslut som baserar sig på utredning och åtgärdsprogram, beslut om placering i särskildundervisningsgrupp och anpassad studiegång samt att de får det särskilda stöd de har rätt till i form av studiehandledning på modersmålet. Dessa insatser kan vara av stor vikt för att säkerställa övergången till undervisning i ordinarie klass.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som måste åtgärdas för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tibro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 februari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Tibro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd:

- Rektor ska se till att studiehandledning på modersmålet ges till elever som har behov av det.
- Rektor ska fatta beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav.
- Rektor ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är.

Motivering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Av skollagen framgår att de åtgärdsprogram som upprättas ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I skollagen anges vidare att om det finns särskilda skäl, får en elev i grundskolan ges särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp. I skollagen anges också att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får ett beslut om anpassad studiegång fattas som innebär avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen.

Barn som är nyanlända till Sverige eller asylsökande placeras i en särskild undervisningsgrupp som skolan benämner förberedelseklassen. Rektor uppger att skolan tar emot alla elever så fort som möjligt i förberedelseklassen oavsett om de är asylsökande eller har fått ett uppehållstillstånd. Skälet till placeringen är enligt skolan att eleverna inte har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig undervisningen i en klass. Flertalet elever har inga kunskaper alls i det svenska språket. Alla elever i förberedelseklassen har en placering i en ordinarielklass vid skolan och deltar i vissa av klassens lektioner. Omfattningen i tid och vilka ämnen eleven får undervisning i avgörs efter prövning i varje enskilt fall, uppger rektorn vidare. Rektorn har inte fattat något beslut om åtgärdsprogram eller beslut om placering i särskild undervisningsgrupp eller beslut om anpassad studiegång för eleverna i förberedelseklassen.

Skolinspektionen vill förtydliga att asylsökande barn som inte omfattas av skolplikten ska behandlas som alla andra elever när de väl påbörjat sin utbildning vid skolan även om det är under frivilliga former. Skolinspektionen bedömer att beslut om att ge elever undervisning i en särskild undervisningsgrupp alltid ska föregås av ett beslut om åtgärdsprogram. Det ska ske efter en kartläggning av varje nyanländ eller asylsökande elevs tidigare kunskaper och utbildningsbehov. Därefter bör en placering i vanlig klass i den skola som ligger närmast elevens bostad ske så snart som möjligt. Att eleven har en placering i klass vid skolan är bra men det är inte alltid att Ransbergs skola är den skola eleven bör gå i med hänsyn till elevens boende och skolupptagningsområde.

Rektor uppger att elever i förberedelseklassen som är i behov av studiehandledning på modersmålet inte får det. Som skäl anges att skolan inte hittar lämplig personal. Rektor medger att skolan kan vidta fler åtgärder i sina försök att skaffa fram lämplig personal och att detta bör gå att lösa för de vanligaste språken.

Av dokumentstudier framgår att de åtgärdsprogram som skolan upprättar, inte beskriver de behov eleven har utifrån den utredning som legat till grund för åtgärdsprogrammet. I den blankett som tidigare användes fanns en rubrik "Behov". I den blankett som används nu saknas den rubriken och de beskrivningar som finns under rubriken "mål" avser just mål och behoven framgår inte. Exempel på skrivningar är "behöver träna sin förmåga till koncentration" eller "behärska talkamraterna 0-20". De eventuella slutsatser som rör vad elevens egentliga behov är som utredningen ska komma fram till redovisas helt enkelt inte utan åtgärdsprogrammet går direkt in på mål och lösningar. Det finns då en risk för att de åtgärder som utredningen visar att eleven behöver och har rätt till inte genomförs. När åtgärdsprogrammen ska utvärderas saknas underlag för att kunna ta ställning till om åtgärderna varit tillräckliga utifrån elevens behov eftersom behoven inte framgår av åtgärdsprogrammet.

Utredningen visar att skolan inte ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det. Utredningen visar vidare att skolan inte upprättar åtgärdsprogram för alla de elever som är i behov av särskilt stöd samt att åtgärdsprogrammen inte uppfyller de krav som ställs när det gäller innehållet. Det saknas även beslut om placering i särskild undervisningsgrupp samt beslut om anpassad studiegång för elever placerade i förberedelseklassen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8–9 och 12 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Tibro kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero:

- Ordningsreglerna har inte följs upp på skolenheten.
- Det finns inte en plan mot kränkande behandling som anger vilka konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning.

Motivering

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Enligt samma lag ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Rektor uppger att skolans ordningsregler togs fram i sin nuvarande form för två år sedan när rektor tillträdde på skolan. Vid framtagandet deltog personal och föräldraföreningen på skolan samt att reglerna sedan togs upp i elevrådet. Rektorn uppger vidare att man avser att följa uppordningsreglerna och att den uppföljningen ska ske tillsammans med eleverna.

Skolans plan mot kränkande behandling är gemensam med skolans likabehandlingsplan och innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förbygga kränkande behandling. Men det framgår inte av planen, vad de olika verksamheterna ska göra vad gäller mål, insatser och åtgärder för det förebyggande och förhindrande arbetet.

Enligt rektorn upprättas det förutom denna gemensamma plan också årligen handlingsplaner i varje klass och för fritidshemmet utifrån vad som framkommit vid de kartläggningar som genomförts i de olika verksamheterna. Handlingsplanerna beskriver vilka specifika åtgärder som de utifrån resultatet av kartläggningen ska genomföra under kommande året. Dessa åtgärder är inte alltid desamma för alla verksamheter utan är anpassade till vilket behov som

finns. Rektorn menar att de handlingsplaner som upprättas för respektive verksamhet kan sammanfogas till planen mot kränkande behandling så det tydligt framgår vilka åtgärder som ska genomföras i varje verksamhet liksom för skolan som helhet.

Utredningen visar att skolans ordningsregler inte har följs upp under medverkan av eleverna vid skolenheten. Vidare visar utredningen att skolans plan mot kränkande behandling inte anger vilka konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning av verksamheterna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Skolinspektionen bedömer att överträdelserna är mindre allvarliga. Ordningsregler finns och fungerar och arbetet mot kränkande behandling bedrivs utifrån kartläggningar som finns dokumenterade i andra handlingar än planen mot kränkande behandling. Huvudmannen tilldelas därför en anmärkning och ska avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

6 kap. 8 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit juristen Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Jonas Nygren
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).